

Štirikrat več električne energije kakor leta 1939

Kakor cenijo, bo proizvodnja električne energije v letu 1955 znašala štiri milijarde dvesto milijonov kilovatnih ur. Če jo primerjamo s predvojno proizvodnjo, dobimo naslednjo sliko:

Skupna proizvodnja	1939	1950	1955
Proizvodnja v termocentralah (milijarde kv. h.)	0.6	1.2	2.4
(milijarde kilovat. ur)	1.2	2.4	4.2
Proizvodnja v termocentralah	0.6	1.2	1.8
Kilovatnih ur na prebivalca	73	148	240

Iz tega pregleda je razvidno, da je proizvodnja električne energije v letu 1955 skoraj štirikrat večja od predvojne, oziroma skoraj dvakrat večja, kakor leta 1950. Tako nagel porast proizvodnje sta omogočila začetek obratovanja novih velikih hidrocentral in zgraditev daljnovodnih zvez visoke napetosti, ki so omogočile večji prenos energije in boljše izkoriščevanje kapacitet elektrarn.

Pregledni zemljevid daljnovodne mreže in elektrarn kaže, kako je danes razširjena mreža visoke napetosti. Leta 1939 smo imeli skupno 175 kilometrov vodov visoke napetosti 110 kilovoltov, dočim bomo imeli v letu 1955 v obratu 3.500 kilometrov, kar pomeni, da smo vso mre-

razvidno iz zemljevida, imamo v Jugoslaviji posamezna področja, ki se niso medsebojno povezana z daljnovodi. V tem trenutku je posebno važno, da bi se osrednje področje (Bosna in Hercegovina) povežemo z zahodnim. Kaže, da bi se to najbolje doseglo z izgradnjo daljnovoda

Solidna osnova za nadaljnjo elektrifikacijo

V času, ko je bila v naši državi elektrifikacija najvažnejša gospodarska naloga, nismo imeli industrijske osnove za proizvodnjo osnovne električne opreme. Morali smo zgraditi podjetja in osvojiti proizvodnjo generatorjev — proizvajalcev električne energije, transformatorjev za njeno prenašanje, razvodnih naprav, zaščitnih in merilnih naprav, aparatov itd. Od vse te opreme smo proizvajali samo nekaj doma, in to razklopne aparate ter gole in izolirane sprovodnike. In še to smo proizvajali v zelo skrcenem obsegu ter na obrtniški način v majhnih in zastarelih podjetjih. Preusmeritev elektro-industrijskih kapacitet na proizvodnjo električne opreme je pospešila elektrifikacijo. Kako smo preusmerili razvoj na izdelovanje osnovne opreme, vidimo iz tega, da je od celokupne proizvodnje v letu 1954 odpadlo na generatorje in motorje 14,6 odstotkov, na transformatorje, naprave za razdelitev in razpeljavo električne

energije 16,2 odstotka, na merilne instrumente 3,3 odstotka itd. Strojna električna oprema je znašala okrog 43 odstotkov celotne proizvodnje v elektro-industriji.

Število podjetij je naraslo od 20 v letu 1938 (s 1.180 delavci) na 42 v letu 1954 (s 17.500 delavci).

Glavni predstavniki v vrsti podjetij za osnovno opremo so »Rade Končar« v Zagrebu, ki izdeluje strojno opremo, in Tovarna kablov v Svetozarevu, ki proizvaja kable in sprovodnike.

Ta je začela obratovati letos.

Proizvodnja strojne opreme in drugih izdelkov tovarne »Rade Končar« je narasla v proizvodnji težji od leta 1946 do leta 1954 38-kratno. Izdelali so 54 generatorjev za 28 hidrocentral. Za transformacijo električne energije smo dobili ustrezajoče število transformatorjev do zmogljivosti 50.000 kilovolatamperov za napetost do 110 tisoč voltov. Podjetje izdeluje aparate, varo-

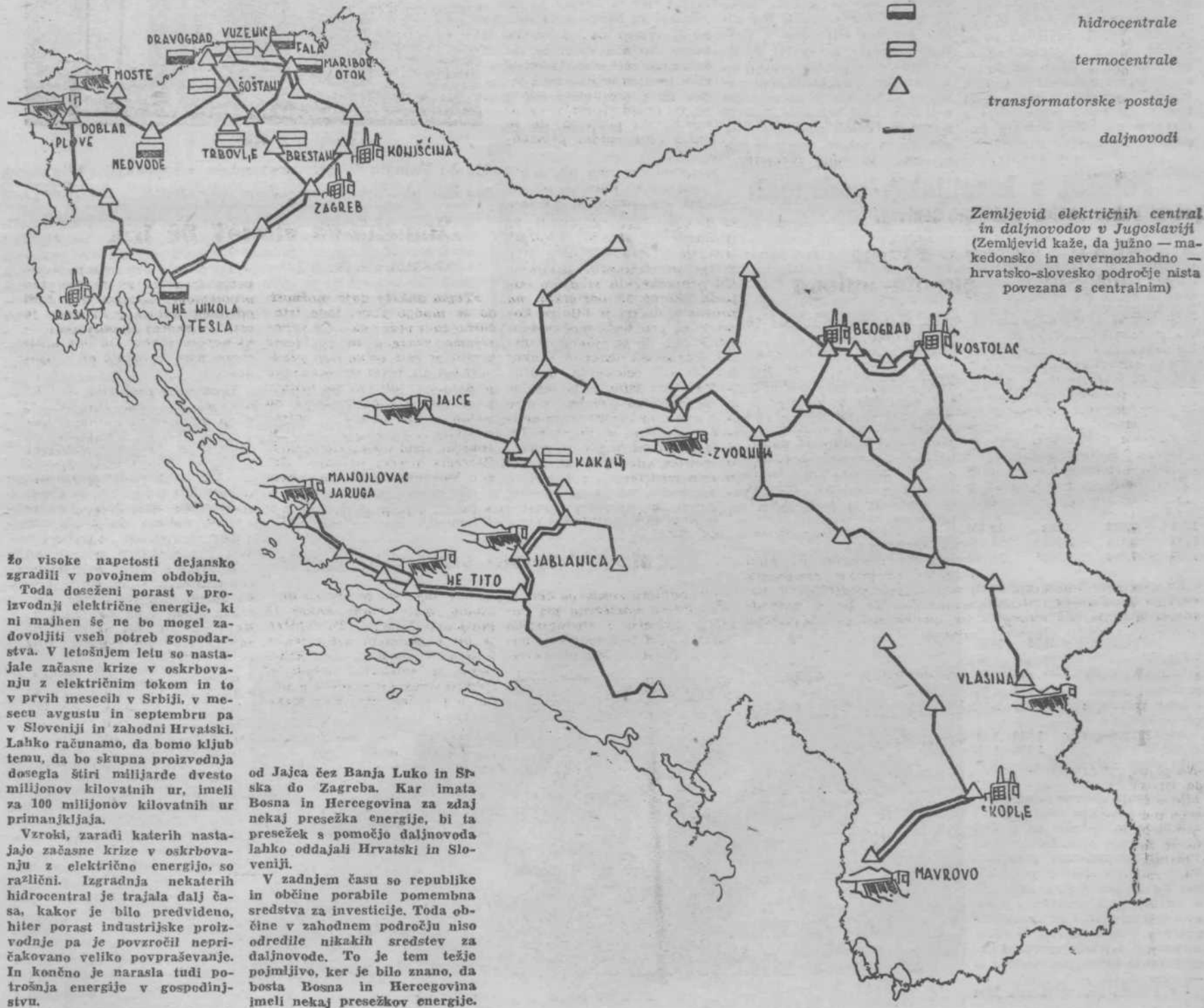
valke, razvodne in komandne plošče, razstavljalce, odvodnike prevelike napetosti, prekinjevalce za visoko in nizko napetost itd.

Dosedanje kapacitete in izkušnje dosedanjega dela so solidno jamstvo, da bo naša domača električna oprema lahko v celoti zadovoljila vse potrebe elektrifikacije in s tem pospešila izgradnjo energetskih virov ter razvoj in razporeditev energije med potrošniki.

F.

KANADSKA PROIZVODNJA ČASOPISNEGA PAPIRJA

Kanadsko združenje za časopisni papir poroča, da se je proizvodnja časopisnega papirja v Kanadi v prvih sedmih mesecih letošnjega leta povečala za 3 odstotke, to je na 2.547.365 ton. Izvoz se je povečal za 5 odstotkov in znaša 3.553.688 ton, od tega so absorbirale ZDA 2.388.861 ton.

že visoke napetosti dejansko zgradili v povojnem obdobju.

Toda doseženi porast v proizvodnji električne energije, ki ni majhen še ne bo mogel zadovoljiti vseh potreb gospodarstva. V letošnjem letu so nastajalečasne krize v oskrbovanju z električnim tokom in to v prvih mesecih v Srbiji, v mesecu avgustu in septembru pa v Sloveniji in zahodni Hrvatski. Lahko računamo, da bomo kljub temu, da bo skupna proizvodnja dosegla štiri milijarde dvesto milijonov kilovatnih ur, imeli za 100 milijonov kilovatnih ur primanjkljaja.

Vzroki, zaradi katerih nastajajočasne krize v oskrbovanju z električno energijo, so različni. Izgradnja nekaterih hidrocentral je trajala dalj časa, kakor je bilo predvideno, hiter porast industrijske proizvodnje pa je povzročil nepričakovano veliko povpraševanje. In končno je narasla tudi potrošnja energije v gospodinjstvu.

Po drugi strani pa, kakor je

od Jajca čez Banja Luko in Srpska do Zagreba. Kar imata Bosna in Hercegovina za zdaj nekaj presežka energije, bi ta presežek s pomočjo daljnovoda lahko oddajali Hrvatski in Sloveniji.

V zadnjem času so republike in občine porabile pomembna sredstva za investicije. Toda občine v zahodnem področju niso odredile nikakih sredstev za daljnovode. To je tem težje pojmljivo, ker je bilo znano, da bosta Bosna in Hercegovina imeli nekaj presežkov energije.

Precl